

Előfizetési árak:
 egész évre 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
Hirdetések marskalt árai szarlat
 A lap megjelenik minden oad-
 törtétőn.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 hová a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adatnak
Kiadóhivatal: István-utca 9.
 hová a lap anyagi részét illető köz-
 lémenyek és előfizetési pénzek küldendők
Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYÉ SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Józanág és lelkesedés.

„A józanágból nagyon sok van, a lelkesedésből igen kevés manapság az ifjúságban!”

Ezt a panaszt hallottam a minap egy olyan embertől, a kinek igen sok alkalma van az ifjúságot megfigyelni s még jobb szeme arra, hogy egyet-mást megfigyeljen.

A józanág fölötté kívánatos minden emberre nézve, kívánatos az ifjúságra nézve is.

Ha valakinek azt mondják: „józan fiu” — ez bizonyára nem megfedés, hanem dicséret.

Minden ifjunak előbb vagy utóbb fölnyilik a szeme, s belátja, hogy egyet-mást nem tett helyesen, elhatározza, hogy ezentúl másképpen fog hasonló helyzetekben cselekedni.

Ez a megjózanodás hozzátartozik a fejlődéséhez, ez egészen természetes.

Ámde, ha valamely ifjura azt mondják, hogy nagyon józan, ez már nem dicséret, van benne vád is.

Az ifju korról nem jár természetszerűleg együtt a józanág, nem jár együtt abban a korban, mikor a látókör szűk, az akaratereje még csekély s a környezet hatásának erősen ki van téve.

Ha ez a környezet csaknem mesterségesen dolgozik arra, hogy a gyermeket józanná tegye; ha a gyermek, kit a mesék naiv világa vonzana még, léptenyomon józan, reális emberek között él s nem hall egyebet, *mint lesújtó itéle-*

let az életben szereplőkről: a naivság himpóra hamar lekopik a lélekről, lefujja időnek előtte a józanágnak a szele. Korán kikopik az álmokból, korán megtörik szárnya s lesz belőle nagyon józan fiu, a ki mosolyog társának naivságán, a ki nem hisz és bizik, hanem kételkedik és minden szónak a rejtett értelmét keresi.

Az ilyen nagyon józan ifju *nem sző nagyralátó álmokat*, hanem midőn pályát választ, jó eleve alaposan tájékozódik arról, hogy kinek mennyi fizetése van, e fizetés mikor éri el a legnagyobb fokát, az előhaladásnak mik a biztosítékai.

Az ilyen nagyon józan ifju nem ugorja át az árkot, míg meg nem mérte: milyen mély és milyen széles; *nem hajlandó sem másért, sem a közjéért dolgozni*, ha előleges, józan számítása meg nem győzte arról, hogy az reá nézve egy vagy más tekintetben előnyös.

Az ilyen józan ifju az életben okos és számító lesz, nem fogják sokan szeretni, de okosságát észre veszik, s talán félnek is tőle.

Nekem is úgy rémlik, hogy hajdanában az ifjúság nem volt ilyen nagyon józan.

Az egyik vagy másik főiskolából egy-egy kopott kabátu fiu elindult kis czók-mókkal a hóna alatt. — tele volt nagy reményekkel, ékes légvárak rajzoltak a fejében, szívében nem fogyott ki a szeretetnek és a bizalomnak a forrása. Nem volt nagyon józan, de annál

edzettebb az éhség és szomjuság ellen, tanult fagygyútyertya világ mellett, meghúzódott egy kis kamarában, melynek ablaka sem volt, csak ablakos ajtaja és — tudott *lelkesedni* végtelenül.

Igen, a lelkesedés költővé avatta, óriássá tette a munkabírásban és a türelemben.

Igen, a lelkesedés megaranyozta a nyomoruságot, lelki szemeivel látta mindazokat az igazán nagy embereket, a kik végig járták a nyomoruság iskoláját s nem tudtak egyebet, csak dolgozni s nem szégyeltek semmit oly nagyon, mint a panaszkodást.

Mi az ifjúság lelkesedés nélkül?

Hangszer, melynek szakadoznak a hurjai.

A lelkesedés hiánya és a nagy józanág olyan nemzedéket nevel, a mely csak egyet tud: számítani.

És ha a számok eszerben hagyják?

Akkor boldogtalan!

Jaj annak az államnak és nemzetnek, a melynek nagyon józan, nagyon számító ifjúsága van.

Miért?

Azért, mert ha a számok eszerben *nem* hagyják, akkor. . . .

Nos akkor?

A haza lesz boldogtalan.

Kevesebbet kérünk hát a korai józanágból s többet a tiszta lelkesedésből.

Rosz nyelvek.

— Elbeszélés. —

6.

Irta: Brankovics György
 (Folytatás.)

A névtelen levélíró tanácsára ugyan nem igen hallgatott volna Ferencz, de nagybátyja és menyasszonya szintén arra kérte, hogy a rágalmazót állítsa a törvény elé. Arra persze egyik se gondolt, hogy a tárgyalás alkalmával Dombly multjával is elő fognak hozakodni.

Dombly Ferencz tehát rágalmazási pert indított Pataki ellen s a tárgyalás napján zsufozásig megtelt a tárgyalási terem.

Dombly ügyvédje előterjesztette a vádat s erős szavakkal jellemezte a vádlott eljárását. Előadta, hogy Pataki már hónapok óta ellenséges indulattal viseltetik Dombly iránt, s őt folytonosan gyanusítja és rágalmazza, pedig Dombly nem tett egyebet, mint amit minden derék kereskedőnek kötelessége megtennie, azaz tisztességes eszközökkel emelte az üzletét; hogy más, kevésbé ügyes és kevésbé szorgalmas kereskedő, ilyen versenytárral szemben, esetleg kárt szenvedett, ez természetes dolog s a világ folyása. A tisztességes üzletember tiszta eszközökkel igyekszik versenyezni, de a vádlott tisztességtelen vádat választott, amennyiben Domblyt sárral dobálta meg s rágalmazó nyilatkozataival a köztisztelettől meg akarta rabolni.

Pataki nem tagadta a sértő nyilatkozatokat, de enyhítő körülményekre hivatkozott. Nevezetesen arra, hogy már régóta ideges izgatottság vett rajta erőt, mert az új verseny következtében régi üzlete nagy kárt szenvedett s azonkívül, azon az estén, amint azt a tanuk is igazolni fogják, egy kicsit többet ivott a kelleténél.

Pataki ügyvédje az enyhítő körülményeket még kiegészítette azzal, hogy védenéze azon napnak reggelén, amelyen a sértést elkövette, egy olyan értesítést kapott, amely Dombly iránt eddig táplált kedvező véleményét alaposan meggingatta. Megtudta ugyanis azt . . .

Dombly képviselője itt közbe szólt s tiltakozott az ellen, hogy ebben a kérdésben tényeken nem alapuló értesülésekkel hozakodjék a védelem.

De itt nem pusztá értesülésről, hanem tényről van szó — mondá Pataki védője nyugodtan. — S éppen e tényre vonatkozólag s a vádlott érdekében kénytelen a vádló Dombly Ferencztől azt kérdezni.

— Igaz-e, hogy háromszáz forint elsikkasztásáért hat heti fogságot szenvedett?

E kérdés elhangzása után oly esend lett egyszerre a teremben, hogy még a légy röp-tét is meg lehetett hallani.

Mindenkinek előlött a lélegzete, minden szem rátapadt Dombly Ferenczre, aki nyugodtan emelkedett föl ügyvédje mellől, férfiasan lépett a bírak elé s nyíltan válaszolá: — Igaz, husz évvel ezelőtt, tizenkilenc éves koromban.

— Köszönöm! válaszolá a védő ügyvéd.

— Kíván még Dombly urtól valamit kérdezni? kérdi az elnök Pataki ügyvédjétől.

— Nem kívánok! válaszolá ez.

— Akkor vissza térhet helyére Dombly ur! mondá az elnök mosolyogva.

A közönségből ekkor annyira kitört a méltatlankodás, hogy nem tűrtözthette magát, zugóldni kezdett s az elnök a terem kiürítésével fenyegetődzött.

Dombly ügyvédje lelki felháborodással mutatott rá arra a tárgyalás folyamán kiderült tényre, hogy itt egy gyalázatos eselt készítették elő, csak azért, hogy egy becsületes embert a jó hírétől megfossszanak. A vádlott csak azért követte el a rágalmazást, hogy a vádlónak ifjukori bűnét nyilvánosságra hozhassa. Tudta, hogy elítéltetik, de ezzel nem törődik, csak hogy az általa megsértett férfiúnak a multját leplezhesse. E tény megfosztja a vádlottat minden enyhítő körülménytől, sőt rágalmazásait még súlyosbitja.

Pataki védője erre azt válaszolta, hogy védenézetől csak ma reggel kapta ezt az értesítést s kénytelen volt a tárgyalás folyamán azt felhozni, mert éppen ezen értesítés izgatta fel Patakit annyira, hogy kifejezésiben tullepte a megengedett határt. Tekintettel izgatott állapotára, mindenki érhetőnek fogja találni, hogy ő a sikkasztásért fogságra ítéltett további bűnös eselekedetekre is képesnek tartotta, különösen akkor, amidőn a bor tulságos élvezete a józanágától megfosztotta. Tisztára nem moshatja ugyan védenézet, de meg van győződve, hogy a bíróság az enyhítő körülményeket tekintetbe fogja venni.

És tekintetbe is vette. Pataki csak kétszáz forint pénzbírságra és a költségek viselésére ítéltetett.

Vácz járási telefon.

A kereskedelmi miniszter a váci járásban létesítendő törvényhatósági távbeszélőhálózat tervezetét a járási szolgabíróval *Ivanka Pállal* egyetértőleg elkészítette s az erre vonatkozó vázlatrajzot a költségelőiránnyal együtt a vármegye alispánjához lakúldotta. Leiratában kiemelte a miniszter, hogy a közpöteket összekötő távbeszélő áramkörök építéséhez és a törvényhatóság hivatalos állomásainak bekapcsolásához szükséges 38616 K 76 f. összköltségből a törvényhatóság mintegy 17856 korona 76 fill. járul hozzá. A többi vagyis 20760 K az államot terhelné. Ezenkívül miután a váczhartyáni, mácsai, tóthgyörki és püspökhatvani 4 központhoz csak 2 hivatalos állomás van ez ideig bejelentve, mindaddig, míg a két rendes és 1 hivatalos előfizető után megállapított 150 korona minimális évi bevétel nincs elérve, a még hiányzó bevételt is a törvényhatóság fizeti. Jelen esetben tehát, mivel 2 hivatalos állomás 60 koronát fizet évente, még 90 korona volna központként fizetendő. Váczi városi távbeszélő hálózatot szándékozik létesíteni, ott tehát az ezekre előírt feltételek mellett jelentkezhet csak előfizető, vagyis hivatal 60 korona, magános 120 korona évi előfizetési díjjal és a mennyiben ezek a járással is kívánják összeköttetést, évente 24 korona kapcsolási díjat fizetnek. Azonban fenti 17856 korona 76 fillér hozzájárulás mintegy 4500 koronával esökkeni fog, ha a szükséges 900 drb úgy méret mint minőség tekintetében megfelelő oszlopot a vármegye rendelkezésre boesátja, azokat a kijelölt helyekre szállítja és ott azokat a veendő utbaigazításnak megfelelően felállítja. A járási hálózat állomásai budapest-váci összeköttetés létesülése esetén is a budapesti telephálózat előfizetőivel általában nem beszélhetnek. Hogy mily viszonylatokban esz helye ily beszélgetéseknek, azt a kezelési és műszaki nehézségek mérlegelésével esetről-esetre fogja meghatározni. Kivételt fognak képezni azonban a váci előfizetők, kik az esetben, ha Budapest és Vác között az összeköttetés megépül a rendes interurban díjak mellett a budapesti előfizetőkkel is beszélhetnek.

Megjegyezzük, hogy a törvényhatóság

hozzájárulási összege a 17856 K. 76 fillér (az oszlopok szállítása esetében 13356 K. 76 fillér) 17 község közt lészen a vonalak hosszúsága szerint megosztandó.

Ezen ügyben a Váczi apríl hó 17-én tartott járási értekezlet egyhangú elhatározásából a járás érdekelt községei, (melyeknek képviselői kimondták a közigazgatási távbeszélő-hálózat szükségességét) a főszolgabíró útján közös kérvényt nyújtottak be a kereskedelemügyi miniszterhez az iránt, hogy ha a kormány programjába felvett azon szándék — mely szerint a közigazgatási távbeszélő-hálózatok állami költségen létesítenek — a megvalósítás stádiumába jut; — tekintve, hogy a váci járás 77.000 lelket számlál — tekintve Ujpest és Rákospalota községeknek Budapest hezvaló közelségét, — számtalan százlakkal való összeköttetését és ipari jellegét, a hol együtt 53 ezer lakos van, és tekintve végül, hogy a nyugat és kelet közt a világforgalom legnagyobb része a járáson keresztül bonyolódik le, első sorban a járásban létesíttessék a távbeszélőhálózat államlköltségen. Reméljük, hogy a kereskedelmi miniszter kellőképen mérlegelve a járás nyomós indokait, a kérdést mielőbb megoldásra fogja juttatni.

Iskolai értesítő.

Az *ujpesti m. kir. állami polgári leányiskola* értesítője, az 190 — 1902. iskolai évről, melyet *Scherer Gyula* igazgató szerkesztett, hű és érdekes tükre e kiváló tanintézetnek, a mely tizenkilenc év óta áll fenn községünkben. Az értesítő mindenekelőtt *Tóth József* tanfelügyelő érdemeiről s azon ünnepélyről emlékezik meg, a melyet 25 éves jubileuma alkalmából rendezett a polgári leányiskola. Azután kegyeletes sorokat szentelt *Gallauner Lujza* emlékének, a ki az intézetnek alapítója s 6 éven át igazgatója volt. Végül pedig az igazgatói jelentés számol be az elmúlt iskolai évről az általános statisztikai adatokat közli, melyekből a következőket emeljük ki. Az intézet rendes tanulójának a száma a múlt évben 500 volt. Helybeli illetőségű: 437. Vidéki: 63. Magyar nemzetiségű: 490. Német: 10. Egészen tandíjmentes: 165, fél-tandíjmentes: 70. Ingyen tankönyvet kapott: 180. Felsőbb osztályba lép 439. Javító vizsgálatra boesáttatott: 32. Osztályismétlésre utasított: 5. Kimaradt 24. Az eredmény tehát rendkívül szép. Az intézet növendékei által készített kézi munkák száma 5674 darab; a rajzok száma: 6893 szabad-

kézirajz, 216 mértani rajz, 1232 kézi munkarajz; 1999 térkép. Az írásbeli dolgozatok száma: 13.230. A *francia nyelvvel*, mint rendkívüli tantárgyat *Scherer Ragályi Róza* tanította s 21 növendéke volt. A *majolika- és selyemfestészet* tanfolyamot *Bauer Soma* rajztanár vezette, s 16 növendéke volt, ezek összesen 110 festett és aranyozott tárgyat készítettek. — A *női kézi tanfolyamok*, melynek a jövő tanévtől kezdve a tanerőkön kívül rendes művezető fog alkalmaztatni. 91 növendéke volt s ezek 615 rendes használatra szánt munkát készítettek. A *tánc-tanfolyamnak* *Rotter Malvin* vezetése alatt 70 növendéke volt, s ezek a vizsgálaton 32 különféle táncot mutattak be. Az *ifjúsági önképzőkörben* a pályamunkákon kívül 51 dolgozatot nyújtottak be a tagok. *Pályadíjat nyertek*: a szavaltversenyen *Hayden Margit*, *Wolf Gabriella* 10 K. Hlavács Gizella jutalomkönyvet, az énekversenyen *Cselényi Margit*, illetőleg *Billig Gizella* és *Hayden Lenke* 10 K. Káger Jolán jutalom-könyvet; írásbeli dolgozatért: *Székely Irma*, *Wolf Gabriella*, illetőleg *Szaszarath Gizella* 10 K. Káger Jolán jutalom-könyvet. A kör bevétele 310 K 36 f. Kiadása 77 K 30 f. Pénztári maradványa: 233 K 6 f.

A növendékek közül *általános kütűnő rendűek*: az I. osztályban: *Ambruster Ella*, *Czeplédy Mariska*, *Henter Sárka*, *Hédervári Ibolyka*, *Kanovics Józsa*, *Klemmiesek Irma*, *Kovács Aranka*, *Lorbersbeck Teréz*, *Meznik Valeria*, *Szelényi Aranka*, *Szőnyi Anna*, *Veszélák Margit*, *Weisz Jolán*, I. B) osztály: *Antony Gizella*, *Bayer Gizella*, *Deucht Margit*, *Egyenesi Etelka*, *Hadaró Margit*, *Horvát Ágnes*, *Konh Borbála*, *Nevelics Margit*, *Villányi Katalin*, *Wieman Irén*, I. C) osztály: *Altmann Malvin*, *Nisky Erzsébet*, *Ramaseder Ilona*. II. A) osztály: *Blaskovics Etelka*, *Elefánt Gabriella*, *Gurányi Erzsébet*, *Kovács Izabella*, *Mersits Hilda*, *Roth Klára*, *Schreiber Margit*, *Vizy Vilma*, *Wüstner Ilona*. II. B) osztály: *Kocsány Aranka*, *Janovszky Erzsébet*, *Villányi Aranka*, *Rózenthal Regina*, *Peer Sarolta*. III. A) osztály: *Brett Emma*, *Gulácsy Aranka*, *Hanzély Gabriella*, *Kiss Ilona*, *Mandl Boriska*, *Neufeld Gizella*, *Prém Irma*, *Scherer Emma*, *Troján Elza*. III. B) osztály: *Földes Gizella*, *Geröly Emma*, *Gonda Anna*, *Hayden Lenke*, *Hoffmann Erzsébet*, *Káger Janka*, *Klaudi Róza*, *Springer Anna*. III. C) osztály: *Angyal Mária*. IV. A) osztály: *Hayden Margit*, *Hlavács Gizella*, *László Mariska*, *Neufeld Irén*, *Székely Irma*. IV. B) osztály: *Fieza Margit*, *Holezer Kornelia*, *Lápnér Mária*, *Szabó Teréz*, *Szaszarath Gizella*, *Weisz Melánia*, *Wiek Matild*. *Km. tfn.*: *Tauterman Etel*, *Péter Ilona*.

IV.

Pataki és özvegy Keletiné egyelőre meglehetek az eredményvel elégedve. A kárörvendők tapsoltak, hogy egy olyan férfinak aki rövid egy év alatt tekintélyre tett szert a városban, foltot ejthettek a beesületén; senki se vette tekintetbe azt, hogy oly korban botlott meg, a melyben annyi mindenfélét megboesátunk az ifjúságnak, ellenkezőleg a rossz nyelvek mindent elkövettek, hogy Domyt tönkre tegyék.

Pataki boltjában csak úgy hemzsegtek a kíváncsi emberek, kik a részleteket is hallani akarták. Özvegy Keletiné pedig arról értesült, hogy Domy a tárgyalás után megakarta menyasszonyát látogatni, de az annyira el van keseredve, hogy nem fogadta őt s talán a jeggyűrűt is vissza küldi.

Szerencsére az idők változnak s az időben az emberek is. Egy két hét múlva a közvélemény a józanabb felfogásnak adott helyet. A művelt, józan gondolkozású emberek kezdettől fogva elítélték Pataki eselszövénységét s a lelkész, a polgármester, a szolgabíró, a főorvos még a tárgyalás napján megjelentek Domy nál s biztosították tiszteletükről. Domy tudatával birt annak, hogy egykor, habár könnyelmű ifju korában nagyot vétkezett; férfiasan viselte vétke következményeit. Ezzel még jobban megnyerte azok szívét, akik jellemében soha sem kételkedtek. A kevésbé művelt emberek pedig, későbbben ugyan, de szintén belátták, hogy igaztalanok valának Domy megítélésében. Kék Katiczának esze ágában sem volt az eljegyzést felbontani, de női érzékenységén oly sebet ütött a tárgyalás, a

melynek behegedése időbe került. S az az áldott idő rendbe is hozott mindent.

Egy negyed év múlva Domy Ferenc és Kék Katica örök hűségét esküdtek egymásnak az Ur oltára előtt.

Pataki üzletét pedig nemesak a kíváncsiak elkerülték, hanem még azok is Domyhoz pártoltak, kik azelőtt hívei valának s ha a rendszerető élelmes és takarékos Keletiné nines ekkor a házában, hát bizony könnyen tönkre ment volna.

Pataki a dolgok illető állása annyira elkésérítette, hogy a légesztelenebb fenyegetésekkel illette Domyt, aki azonban csak megvetéssel válaszolt a kifakadásokra, ami persze még jobban felbőszítette a gonoszlelkű embert.

Pataki dühöngését pompásan kihasználta a saját ezéjljaira egy tönkre ment posztókereskedő, aki egy napon azzal állított be hozzá, hogy most csakugyan kitekerheti a nyakát Domy nak!

— Hogyan? kérdezte Pataki elég meg-gondolatlanul.

— Hát tetszik tudni, tegnap gyűlés volt az ipar- és kereskedelmi kamarában, az önálló vánterület tárgyában. Domy hatalmas beszédet tartott s olyan felségsértést követett el, hogy no!

— Mit mondott?

— Hogy mit mondott? Mondja csak, mennyit ér magának az én tanubizony-ságom?

— Mennyit kér, ha Domyt elítélik?

— Legalább száz forintot. Negyvenet azonban még ma kellene kapnom.

— A negyven meg lesz! Hatvanat azonban csak akkor kap, ha Domyt elítélik.

— Helyes. Tehát a beszéd s az azt követő éljenzés elhangzása után, Lugasi dr. azzal üdvözölte Domyt, hogy: „Ezt a beszédet jó lett volna a királynak is végig hallgatni!” Domy pedig erre azt válaszolta, hogy: . . .

A posztó kereskedő itt olyan szavakat sugott Pataki fülébe, a melytől ez visszántorodott.

— Lehetetlen! — kiáltá színéből kikelve — Ön téved, ilyen eszeveszetségre nem vetemedhett Domy.

— És még is úgy van! Kivülem még négyen állottak közelében s azok is hallották, a kikre mint tanukra bátran lehet hivatkozni.

A posztó kereskedő zsebre vágta a Judás pénzt, az ügyészséghez pedig egy névtelen feljelentés érkezett, a melyben Domy Ferenc felségsértéssel vádoltatott.

Az ügyészség megindította a vizsgálatot s a tanuk a posztó kereskedő kivételével ki jelentették, hogy igaz ugyan, miszerint Lugasi ügyvéd azt mondá, hogy ezt a beszédet jó lett volna a királynak is végig hallgatni, de az is igaz, hogy Domy erre egy árva szót se válaszolt s csak néma meghajlással fogadta az üdvözlöt.

Az ügyészség erre, bizonyítékok hiányában, beszüntette a vizsgálatot. Domy pedig megszerezte a névtelen feljelentő levelét, azt lefényképeztette s fénykép után a levél egy részét a helyi lapban közzétette azon felhívással, hogy háromszáz forint jutalmat ad annak, aki a feljelentő levél szerzőjét és íróját a közzétett írásjegyek alapján felfedezi.

(Vége köv.)

Általános jeles rendük: I. A) osztályban: Cselényi Ilona, Fornsheim Elvira, Krausz Erzs, Montag Hajnal, Német Irma, Schön Janka, Steininger Julia, Tomcsák Ilon, Trojan Mariska. **I. B) osztály:** Andrásy Olga, Ditrich Irma, Egyenesy Márta, Hauber Anna, Pászt Mariska, Szüts Etelka. **I. C) osztály:** Braun Lujza, Miko Amália, Szely Gizella, Zsemlye Julia. **II. A) osztály:** Asztalos Irma, Grünbaum Gizella, Grünfeld Ilona, Grünhut Kornelia, Hilf Anna, Paulovits Ilona, Sefcsik Anna. **II. B) osztály:** Grichwalszky Gizella, Keckés Gabriella, Hodal Ida, Hiller Margit, Ludescher Kornelia, Lörincz Malvin, Róth Margit, Springer Mari, Föth Gizella. **II. C) osztály:** Eisenstädter Gizella, Gyürk Ilona, Jeszenszky Anna. **III. A) osztály:** Altmann Erzs, Deresényi Mária, Fridrich Julia, Göcze Ilona, Kmetty Teréz, Malecz Julia, Nadel Blanka, Porzolt Olga, Scheiber Flóra, Wick Jolán. **III. B) osztály:** Fabianics Margit, Fukász Irma, Obradovics Lubicza, Pys Etelka, Roman Irma, Schubert Laura, Silberstein Zelma, Szalay Mari, Zacher Etel. **III. C) osztály:** Gelányi Zsófia, Kasánszky Irén, Schinabeek Irma. **IV. A) osztály:** Darula Mária, Endler Józsa, Epstein Margit, Feigerle Mária, Hajnal Ilona, Hochberger Margit, Klein Adrienne, Link Anna, Lóvi Margit, Német Ilona, Sonnenfeld Lili, Szónyi Gabriella, Wolf Gabriella. **IV. B) osztály:** Egri Emerencia, Lechner Paula, Lipp Paula, Novák Irén, Ramaseder Etel. *Km. fm.:* Brett Katalin, Deutsch Jolán, Javorszky Lujza, Bajusz Ilona, Német Teréz, Rotter Regina.

Az igazgatói jelentés hálás köszönetet mond az Ujpesti takarékpénztárnak, az Ujpesti keresk. és iparbanknak, Egyedi Lajosnak, kik 10—10 koronás pályadíjat ajándékoztak, a Jutegárnak, mely 240 K. — Ujpesti községnek, mely 130 K értékű tanönyvet adott a szegény tanulóknak; továbbá Hazslinszky Gusztávnak, Ujpesti Elöljáróságának, N. N.-nek, Gallauer Annának, Bauer Somának, Csepessányi Bélának, Méry Bélának, stb. stb., kik az intézet s a növendékek részére áldozatot hoztak s adakoztak.

H I R E K.

— **Személyi hírek.** Fazekas Ágost főjegyző f. é. július hó 1-től egy havi, — Ivánka Pál főszolgabíró négy heti szabadságra ment.

— **Hírek a községi házból.** A községi előjárás f. é. július hó 5-én tartott ülésen elhatározta, hogy az upesti temetkezési vállalkozók, kik közül csak Follát József adott be a szegények eltemetésére vonatkozó ajánlatot, még egyszer felszólítandók ajánlataik beadására. — **Az új községi ház felülvizsgálata** és átvétele tárgyában kiküldött nagy bizottság ugyanezen július 5-én tartott ülést, működését azonban még nem fejezhette be. — **Az előjárás megsejteszte a „BUR” vasut igazgatóságát,** hogy a Károlyi-utczában, vasutjának pályatestjét mielőbb lejtésbe helyezze és a síneket vezetősínekkel ellássa, mert a Károlyi-utca burkolásához szükséges trachitkő már megérkezett s a község nem hajlandó a „BUR” vasut késlekedése miatt fekbért fizetni és kárt szenvedni. — **Az előjárás felszólította a hazai aszfaltipar részvénytársulatot,** hogy szerződésének a jótállásra vonatkozó pontja értelmében az aszfalt-burkolatot az egész községi területén sürgősen javítsa ki.

— **Az upesti iparhatósági biztos:** Vikár István ügyvéd ezen tisztségéről lemondott. Az ipartestület kebelében, értesülésünk szerint, ismét mozgalom támadt az iránt, hogy a járás főszolgabírája az iparbiztosi állásra **Endre János** fővárosi tanítót nevezze ki. A mozgalomnak ez alkalommal valószínűleg meg is lesz a kellő eredménye, mert **Endre János** egyrészt az iparosok körében is kedvelt egyéniség, másrészt pedig már titkára is volt az ipartestületnek, s így az ipartestületi ügyekben teljesen otthonos.

— **Áthelyezés.** A belügyminiszter jóváhagyta a rendőrfőkapitány azon előterjesztését, melynek értelmében **Kolozsváry Gyula** rendőrtanácsos az upesti kapitányság vezetésével bizatik meg, **Gyalokay Lajos** rendőrtanácsos pedig az V-ik kerületi rendőrség vezetését veszi át. **Kolozsváry Gyula** f. hó 10-én foglalja el hivatalát.

— **Rákospalota főjegyzője.** Rákospalota községi képviselőtestülete f. é. július hó 3-án

tartott közgyűlésén a községi szabályrendeletét oda módosította, hogy a közigazgatási II-od jegyzői állást aljegyzői állásra alakította, a közigazgatási I-ső jegyzőséget pedig főjegyzői állásra emelte. Ha a felsőbb hatóság a szabályrendelet módosítását helyben hagyja, — a miben nem kételkedünk — **Medveczky György** Rákospalota főjegyzője lesz, a mit 30 évi működés után meg is érdemel.

— **Esküvő.** **Weisz Samu,** a **Weisz József** és **Samu** ezég beltargja f. hó 8-án déli fél 12 órakor vezette oltárhoz a budapesti dohány-utczai izraelita templomban **Schlesinger Irma** kisasszonyt, **Schlesinger Vilmos** budapesti lakos leányát. Az esküvőnek nagyszámu közönség volt szemtanuja s az ifju párnak mindenki szerencsét kívánt egybekelésükhöz.

— **Hymen.** **Hádl Lajos** upesti lakos eljegyezte **Kohn Cornelia** kisasszonyt, **Kohn Jkaab** magánzó szép és kedves leányát Budapestről.

— **Az Ujpesti izr. hitközség nyári mulatsága** f. hó 2-án, a nem sikerült mulatságok közé tartozott. Nyolcz óra helyett tíz órakor rezgette meg vonójával a hegedű hurjait a cigány primás s éjfélkor már ő is szomoruan aludni tért. Az első és utolsó francia négyest 14 pár táncolta. A balsikernek nem a rendezőség, hanem az időjós Falb az oka, aki nem jól számította ki a kritikus napot s a viharja július 5-ke helyett 2-án délután tört ki s a vihar következtében a levegő annyira lehült, hogy a rákospalotai parkba csak a legbátrabb hölgyek mertek elmenni.

— **Az upesti róm. kath. egyháztanács tagjai** f. é. július hó 3-án választottak meg. Az egyháztanács **rendes** tagjai lettek: **Csepessányi Béla,** **Höberth Béla,** **Molnár Vilmos,** **Wüsztner Henrik,** **Csepreghy Pál,** **Lukácsóvics Vilmos,** **Friedrich Vendel,** **Gurányi István,** **Vanyek Béla,** **Illek Nándor,** **Hesz Károly,** **Pap Szilágyi László,** **Andrejka József,** **Pótz Mihály,** **Bajusz Bálint,** **Gasperek Károly,** **Wohlstreich Imre,** **Zsoldos János,** **Kocsány Mihály,** **Seherer Gyula,** **Kubányi Károly,** **Tollár György,** **Salamon Lajos,** **Németh Gyula,** ifj. **Erker András,** **Kuthy István.** **Pályagok:** **Heindl János,** **Armbruster Károly,** **Sóbányi Gyula,** **Pap Mihály,** **Baráth Lajos,** **Busffy István.**

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter **Arányi Blanka** upesti állami polgári iskolai helyettes tanítónőt ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba, segédtanítónővé nevezte ki.

— **Hazasság.** **Tóth Mariskát** **Tóth József** kir. tanfelügyelő leányát, az upesti polgári leányiskola segéd-tanítónőjét, ma, július hó 10-én dében fél 1 órakor vezette oltárhoz a budapesti kalvin-téri templomban **Szöke Gyula** dr. komádi községi orvos. Üdv és szerencse kísér e házas életüket.

— **Műtanrendőri bejárás.** Az Egyedi gyárba vezető villamos iparvasutnak f. é. július hó 5-én d. e. 10 órakor tartott meg a műtanrendőri bejárása s a forgalmi engedély megadatván, a bejárás gazdag lakomával ért véget. A műtanrendőri bejárásban részt vettek a biz. vezetője: **Söpkéz Sándor** főfelügyelő, a m. kir. posta-távirda részéről: **Nayler István** főmérnök, a közg. bizottság részéről: **Kemény Gusztáv,** **Marschseko Béla** a vármegye részéről: **Melezer Gy.**, a pestmegye állam épít. hivatal részéről: **Cserenyés István,** a m. kir. állam vasut képviselőtében: **Gombos felügyelő,** **Weber,** **Petz** főmérnökök, a rendőrség képviselőtében: **Kolozsváry Gyula,** a községi részéről: **Zsoldos János** és **Hoffer M.** mérnök, a BUR vasut részéről: **Laufer Lajos** vezértitkár, **Dr. Krausz Ede** igazg. tag, **Weisz János** üzletvezető, **Sztrókay István,** **Faller Mihály** mérnökök, az Egyedi gyár részéről: **Freund Vilmos,** **Weisz J.**

— **Az ágost. hitv. evangélikus egyház nyári táncmulatsága** régi jó híréhez képest fényesen sikerült f. é. július hó 5-én a rákospalotai parkvendéglőben, melynek összes helyiségei tényleg megteltek Ujpest-Rákospalota és Budapest előkelő közönségével, amennyiben a pénztárnál 460 belépti jegy adatott át este 8 és 10 óra között s az első francia négyest 80 pár táncolta az utolsó esárdást pedig reggel 6 órakor húzta a cigány. A rendezőség amely ez alkalommal is gyönyörű virágosokkal kedveskedett a hölgyeknek, teljesen meg lehet elégedve ugy az erkölcsi mint az anyagi sikerrel.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az upesti keresk. és iparbank az upesti áll. polg. fiúiskola szorgalmas tanulói jutalmazására tíz koronát volt kegyes ajándékozni, melyért fogadja a megjutalmazottak nevében az igazgató hálás köszönetét.

— **A Rákospalotai football-club mérkőzése.** Mult vasárnap, azaz 6-án mérkőzött a Rákospalotai football-club I. csapata saját pályáján az Ó-budai tornaegylet I. csapatával. A játék, mely iránt szép számu közönség érdeklődött — mindvégig lekötötte a nézők figyelmét. Az első féldőben az Ó-budaiaknak kedvezett a szél és sikerült is nekik kétszer belőni a labdát a rákospalotaiak kapujába, míg utóbbiak csak egy goalt tudtak csinálni; a második féldőben azonban a rákospalotaiak értek el három goalt, ellenfelük pedig csak kettőt, úgy, hogy a végeredmény 4:4 azaz eldöntetlen. **Biró Pösztinger** volt, az Ó-Budai torna-egylet tagja, kinek mindenki a legnagyobb elismeréssel adózott. határozott és igazságos ítélkezéseért. A Rákospalotai football-club II. csapatának mérkőzése a budapesti „Remény” ellen bizonytalan időre el lett halasztva utóbbi clubnak akadályoztatása miatt.

I R O D A L O M.

***Az Olesó Könyvtár** legutolsó számai több értékes füzettel gazdagították irodalmunkat. **Csató Pál** „*Megházasodtam*” című vigjátéka (1237. sz.) azon a régi, de mindig új és igaz alaptételen épül föl, hogy a házasságtól legnyakasabban irtózó fiatal-ember is legott örömmel hajta nyakát a páros élet gyönyörűség igájába, mihelyt a szive megmozdul és sejteni kezdi, hogy meglelte az élete párját. A kissé már ósdi alakok, az ismert és naivnak tetsző szinpadí fogások mit se vonnak le a kevés igényű vigjáték eredetiségéből, melynek főerejét a helyes érzékel rajzolt jellemek teszik.

Angyal Dávid, a lelkiismeretes és szorgalmas tudós, jeles történeti monográfiát írt „*Erdély politikai érintkezéseiről Angliával*” (1238—1241. sz.) Fölötte érdekes és fontos bizonyossága ez a kis könyv a magyar nemzeti fejedelmek politikai érzékének, mely nem csupán azokkal az eshetőségekkel foglalkozott, melyek a bécsi udvar, vagy a porta részéről fenyegették a kis Erdély sorsát és függetlenségét: hanem szinte egész Európa uralkodóit és diplomatáit is beállította sakkfiguráknak a magyar nemzeti politikai mezejére s egy-egy ügyes huzással még a bécsi kamarillának is gáncot vetett. Angyal munkája valóságos kútfő-számba megy és mintája az összefoglaló forráskritikának.

Gyulai Pál beszélya a „*Három beteg*” (1242 sz.), szabadságharcunk örökké szép, lelkesítő, regényes korszakban játszik. A szerelmes vőlegény, kit a haza a csaták mezejére szólít, a hős tűzér, a ki Szent-Tamás ostiomakor béna lesz, és Julia, a menyasszony, aki várja vőlegényét s közben himlőhelyes lesz: — itt a három beteg, a Gyulai kedves, rokonszerves, nemes alakjai. A menyasszony fél, hogy vőlegénye nem fogja szeretni, ha majd megjön: — hisz arezát eleszfitotta a ragya! — Gábor pedig éppen ebben reménykedik, s hiszi, hogy nőül veheti majd Juliát . . . de megjön a vőlegény: a ki megvakult a csatában, s nem látván menyasszonya arezát, azt hiszi, hogy még mindig régi szép. Így lesznek boldogok: s ha még hozzá képzeljük e szép és nemes történethez a Gyulai erőteljes, szines, képekben dús prózáját, érteni fogjuk, hogy a kis beszélyen (1850-ben íródott) miért nem fogott ki az idő vasfoga.

Kisfaludy Sándor-nak öt felvonásos „nemes házi rajzolata” (1243—1245. sz.) *A Dar-day-ház*, erős magyar nemzeti érzéssel megírt irány-darab, melynek két sarkalatos tendenciája abban esucesosodik ki, hogy: ha valaki nem magyar, semmiféle érdem se teheti magyarrá; és hogy: nem nemes ember nem érdemel magyar nemes leányt. Becessé nem ez az ósdi felfogás teszi a vigjátékot, hanem az a mindent ható, semmi egyébbel nem törődő hazafiság, melynek lüktetését a darab minden sorában érezzük; de érdekes a kis könyv műveltség-történeti szempontból is, mert egy régi elmult kornak ma már szokatlan eszméit, törekvéseit hangoztatja.

Szvetlov V. J. regénye „*Az élet útjai*” (1246—1250. sz.) eleven színekkel festi a modern orosz társadalom fogyatékos erkölceseit, jellembeli gyöngeségeit. A zsarnok apa, a ki hogy a fia „karriert csinálhasson”

rakényszeríti, hogy elvegyen egy előkelő, de már romlott leányt: a szegény anya, a kit egy hosszú élet szenvedései megtanítottak, hogy ne merjen nyíltan szembeszállni erőszakos férjé akaratával: a gyöngye jellemű fiatalember, a kinek szerelme nem elég erős, hogy ellent állhatna a csábító szíren kísértéseinek: a szerencsétlen árva leány ki megcsalódik vőlegényében és tiszta, igaz szerelmében: — oly mesteri tollal megrajzolt alakok, hogy szinte előtünk játszóak le azt amodern, szomorú tragédiát.

Becker Fülöp Ágost tanulmánya „Rousseauról” (1251—1252. sz.) a legsikerültebb magyar kritika a genfi aposztatáról, mit eddig olvastunk. A tudós szerző lefejt Rousseau önéletrajzi vállomásairól azt a mellékes czifrázatot, a melylyel emlékeztetének hézagait kitöltötte s olyannak mutatja értékes tanulmányában, a minő valóban volt: lángeszű filozófusnak, tele belső ellenmondással, a ki a szenvedély ékesen szólásával érezte kortársaival a szív mindenhatóságát.

Az „Olesó Könyvtár”-t Gyulai Pál szerkeszti s a Franklin-Társulat adja ki; egyes számainak ára 20 fill. s kapható a kiadótársulatnál (Budapest, IV. Egyetem-utca 4.), valamint minden hazai könyvkereskedésben.

*Fényes képek közt egy egyszetű régi fametszet gyarló vonalain akad meg szemünk. Egy magas homlok, erős szemöldök, vállra omló hullámos haj, mély tekintetű szem tekint reánk: Tököly Imre. Naplója, melyet Thorma Károly és Tahly Kálmán adtak ki, vallásos, szerény ifjunak mutatják fiatal korában, kit hazájának és vallásának balsorsa visz a felkelésre, nem nagyragyás és nyugtalanság. Mint gyermek hagyta el haldokló apját a császári seregtől ostromolt várban. Nem származott ősrégi családból, csak 1572-ből való volt fiatal nemeségük, de oly nagy volt az ifju tekintélye, és hadvezető tehetsége, hogy őt kellett meg-

bizni a veszélyes harc vezetésevel, a melynek aztán egész életét áldozta.

Az ő életét, nagy elszánásait, tragikus sorsát mondja el a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 164. füzeté.

*Az Állatok Világa. Gyors egymásutánban jelennek meg Brehm nagy művének füzetei, a melyek közül most a 61-dik került ki a sajtó alól az ösmert szép kiállításban, pompás illusztrációkkal. Chernel István, a ki a magyar kiadásnak a madarakról szóló részét szerkeszti, ebben a füzetben a különféle pintyekről, az örvös amandinákról, a rizmadárról, a seregélyesármányról, a gulyamadárról, a biboros, szereesen madárról, a seregélyekről, a pásztormadárról, a piroscsőrű nyüvágóról stb. ad színes és módfelett kedves leírást. A jó és érdekes szöveghez illeszkednek a gondos kivitelű szövegrajzok, amelyek nyomán a szárnyasok azonnal fölismerhetők. A kiadó czég ehhez a füzethez is színes nyomatú műmellékletet esatolt, a melyen a csőrésék vannak ábrázolva Brehmnek a világhírű munkája a Légrády testvérek kiadásában jelenik meg s füzetenként 80 fillérért kapható, ugy a Légrády testvérek könyvkiadó hivatalában (váci-körút 78) mint minden könyvkereskedésben.

**Arpád-ut 4. sz. házban
üzlethelyiségek lakással s
még kisebb-nagyobb laká-
sok azonnal is kiadók.**

Családanyák figyelmébe!

A Monaszterli és Kuzmik czégnak 20 év óta alkalmazottja oktatást ad

női ruha-szabás és varrásban.

A kellő jártasság és gyakorlottság ugy a legujabb angol mint francia divatban

egy hó alatt elsajátítható

20 korona tanulási díj fizetése mellett. — A tanulási díj részletekben is fizethető. A tanfolyam, a melyen a **tanuló saját maga részére megvarrhatja ruháit**, e hó 16-án kezdődik. — Bővebb felvilágosítás nyerhető:

idősb Berényi Antal

női divatszabás- és varró-iskolájában
Ujpesten, Árpád-ut 62.

24028.

1902.

Hirdetmény.

Ujpest község előljárósága az 1886: XXII. t-cz. 142. §-a, — nemkülömben Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye által a pénztári kezelés és számvitel módjának szabályozásáról 982/kgy. 892. sz. a. alkotott szabályrendeletének 92. §-a értelmében közhírré teszi, hogy Ujpest község közpénztári, letéti és a község által kezelt összes alapok 1899. évi számadásai — a községi számvizsgáló-bizottság által történt átvizsgálása után — **15 napig, azaz f. évi július hó 10-től 25-ig** a község házában közszemlére ki vannak téve.

Ujpest, 1902. július 7.

Zsoldos János
főjegyző.

Lindt János
bíró.

FUCHS ANTAL ÉS JÓZSEF

kő- és könyvnyomdája

Ujpest, István-utca 9. sz.

Ajánlkoznak a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésére a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalnak hírlapokat és műveket minden nyelvben, körleveleket, táblázatokat, esketésre, gyűlésre és egyéb meghívókat, gyászjelentéseket, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyetbeli nyomtatványokat, szállítóleveleket, falragaszokat, vonalzott üzleti könyveket, folyóiratokat stb. stb. a legmérsékeltebb árakon való elkészítését.